СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	**Сдружение на медицинските университети в Република България**	Независимо, че съгласно 162 ПМС коефициентите за професионални направления „Обществено здраве“ от 2,50 на 3,50 и „Здравни грижи“ от 5 на 6,50 се увеличават, Висшите медицински училища ще понесат изцяло тежестта на заложените нормативните промени, тъй като техният коефициент за регулираните професии се запазва на 8,50 за „Медицина“, „Стоматология“ и „Фармация“, по подробно изложените по-долу съображения: I. В Постановление №162 на Министерския съвет от 20.06.2001 г. за определяне на диференцирани нормативи за издръжка на обучението за един студент по професионални направления, с ДВ бр. 49 от 19.06.2007 г., считано от 01.01.2008 г., за професионални направления „Медицина“, Стоматология“ и „Фармация“ е определен диференциран норматив за издръжка на обучението за един студент - базовия норматив за издръжка на обучението за един студент, умножен по коефициент 9,40. С Постановление № 8 на Министерския съвет от 13 януари 2017 г., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г., коефициентът за същите професионални направления е изменен на 8,50. Изменението е отменено с Решение № 9393 от 14.07.2017 г. на ВАС. С Постановление №12 на МС от 31.01.2018 г. коефициентът отново е определен в намаления размер на 8,50. В настоящия проект на изменение на ПМС № 162 от 2001 г. е предвидено увеличение на коефициентите на 10 от общо 13 групи професионални направления, като увеличението варира от 11% до 63%, като не е предвидено увеличение на коефициентите за професионални направления „Медицина“, „Стоматология“ и „Фармация“. Задържането на коефициента за професионални направления „Медицина“, „Стоматология“ и „Фармация“ на ниво, по-ниско от нивото му, определено през 2008 г. (9,40) е необосновано и съществено ощетява издръжката на обучението по тези специалности от регулирани професии, поради: 1. Издръжката на разходите за обучение в периода 2008 г. — 2024 г. е многократно завишена, за което има данни в Националния статистически институт. За този период коефициентът за тези направления не е бил адекватно компенсиран спрямо издръжката на обучение, а е намален, без да има	Не се приема	Приоритетите в сферата на образованието на национално равнище са свързани с осигуряването на инвестиции в системата на висшето образование и ефективното им разходване. Необходимо е финансирането на висшите училища да стимулира по-високи резултати на образователната услуга и целта на предложената промяна на двете постановления е да се постигне оптимално публично финансиране. С предложените промени определящи финансирането на държавните висши училища в България се продължава политиката, заложена в Стратегията за

		обективни причина, касаещи разходите за издръжка на обучението, считано от 01.01.2017 г. от 9,40 на 8,50. 2. Разходите за издръжката на обучението на студенти и докторанти по специалностите от регулираните професии „Медицина“, “Дентална медицина“ и „Фармация“ са много високи и непрестанно нарастващи. Всеизвестен факт е, че обучението по тези специалности поради своята специфика е особено скъпо и изисква големи инвестиции: - Обучението и практическата подготовка по тези специалности изискват високотехнологично оборудване и специализирани лаборатории. Стойността на модерното оборудване, неговата поддръжка и непрекъснато обновяване често надхвърля в пъти размера на субсидията. Стойността на оборудвано индивидуално работно място за един студент по дентална медицина е много висока. - Спецификата на медицинската наука и практика предполага продължително изграждане на преподавателите, които обучават студентите. Това изисква висшите училища непрекъснато да инвестират в кариерното развитие на академичния състав, включително минимум 4 години за придобиване на медицинска специалност и още по 3 години за придобиване на всяка следваща. - Обучението по тези регулирани специалности е съобразено с единни държавни изисквания и се извършва задължително в редовна форма в присъствена среда. За разлика от редица други специалности тук не се допуска обучение в дистанционна форма. Учебният алгоритъм изисква в практическата подготовка налага индивидуален подход в обучението, работа в малки групи и участие на по-голям брой преподаватели. Във висшите медицински училища практическото обучение (заемащо над 60% от общия хорариум) се провежда в малки групи — от 6 до 12 студента. Причината за това е необходимостта от формиране, развитие и затвърждаване на специфични умения за работа с пациенти, апаратура и инструментариум. В допълнение, има потребност от непрекъснато наблюдение и контрол на студентите по време на тяхната практика в клинична среда. - Осигуряването на модерно медицинско образование и качествено обучение е немислимо без подходящите учебни средства - специализирана учебна литература, електронни атласи, специализирани бази данни, 3D софтуер, клинични симулатори, дигитализация, сървърни системи, оптични и безжични мрежи и съпътстваща периферия за трансфер на данни. В областта на медицината, денталната медицина и фармацията това води до големи разходи, тъй като учебните материали следва да са съобразени с последните новости, а иновациите в медицинската наука и биотехнологиите са едни от най-бързо развиващите се в световен мащаб.		развитие на висшето образование за концентриране на финансирането в професионалните направления и висшите училища, получили по-висока оценка за качество и съответствие с потребностите на пазара на труда, преструктуриране към професионални направления, за които се очаква бъдещ недостиг от кадри на пазара на труда и насърчаване на профилната оптимизация. Те са израз на усилията, които Министерството на образованието и науката полага усилия за повишаване ефективността на публичните разходи в системата на висшето образование. Необходимостта от корекция на съотношенията в нормативите между отделните професионални направления възниква от дисбаланса във държавното финансиране. При сега

		3. На практика в резултат на предложените промени, медицинските университети остават под чертата и ще бъдат финансирани, както беше обяснено на представянето на промените от МОН, чрез допълваща субсидия по макета по чл. 91, ал. 1 от ЗВО в отделен ред, без тези средства да влизат в средствата за издръжка на обучението. Последното е доста притеснително поради факта, че Ректорът и ръководството ще бъде принудено да сключи допълнително споразумение за допълваща субсидия при неясни предварително условия, от които произтичат следните три негативни обстоятелства: 3.1. Чрез промените в ЗВО от 01.04.2024 г. всъщност законодателят, респ. държавата изцяло прехвърля задължението си за обезпечаване нивото на началните РЗ в ДВУ на ректорските ръководства, което нарушава автономността им, като ги прави частично или напълно зависими от публичния ресурс чрез държавния бюджет. 3.2. Достигнатото ниво на средни брутни работни заплати в ДВУ се формира не само от бюджетна субсидия, а и от собствени средства /в определено съотношение според възможностите на университета/. Съгласно измененията в ЗВО: - ежегодно с изготвянето на проекта на държавния бюджет за съответната година Министерски съвет планира трансфера от държавния бюджет по чл. 91, ал. 1, т. 1 в размер, който осигурява достигане средна брутна работна заплата за академичния състав в държавните висши училища не по-малка от 180 на сто от средната брутна работна заплата за страната за последните 12 месеца, за които са публикувани официални данни на Националния статистически институт. - минималната основна заплата за най-ниска академична длъжност в държавните висши училища се определя ежегодно с акт на Министерския съвет в размер не по-малък от 125 на сто от средната брутна работна заплата за страната за последните 12 месеца, за които са публикувани официални данни на Националния статистически институт“. 3.3. При положение, че следва да се осигурят съгласно ЗВО, нивото на началните заплати за академичния състав и асистентите, няма никаква яснота и пряка обвързаност на средствата за РЗ с показателя за увеличение на тази средна брутна работна заплата за страната за висшите училища и как тя кореспондира с увеличението на средствата за издръжка на обучението, респ. с размера на допълващата субсидия, предвид различията в структурата на академичния състав на ДВУ и достигнатия размер на тяхната средна работна заплата. Като например: На 12.08.2024 г. от НСИ е обявена средна РЗ в България — 2198 лв. нараства с 16,8% на годишна база.		действащите разпоредби на ПМС № 162/2001 г. се наблюдава наличие на големи диспропорции между отделните професионални направления, тъй като за професионални направления „Медицина“, „Стоматология“ и „Фармация“ диференцираният норматив е в размер 8,50, докато при „Икономика“, „Администрация и управление“ и „Туризъм“ е 1,60. С предлаганите промени в ПМС № 328/2015 г. се прецизират отделни елементи и се усъвършенства механизмът за диференцирано финансиране, запазвайки концепцията заложена в Закона за висшето образование (ЗВО) и подзаконовите нормативни разпоредби. Комплексната оценка за качеството на образованието се формира на базата на

		При това положение съгласно измененията в ЗВО от 01.04.2024 г.: - 180% върху 2198 лв. = 3956,40 лв. за академичния състав; - 125% върху 2198 лв. = 2747,50 лв. за началния размер на асистентска заплата, а съгласно ПМС 271/ 07.08.2024 г. е определена начална РЗ — 2516 лв. от 01.04.2024 г. 3.4. Разчетът показва, че още сега от 01.08.2024 г. има изменение в нивото на началната работна заплата, което следва да се актуализира. Освен това с извършеното индексиране на РЗ на администрацията с 12% от 01.01.2024 г. чрез осигуреното еднократно бюджетно финансиране през 2024 г. и сключените Анекси между ДВУ и синдикалните партньори на практика всички университети ще трябва да обезпечават от собствени средства достигнатото и договорено ниво на РЗ за административния персонал. 3.5. И като се има предвид обстоятелството, че бюджетната субсидия от средства за издръжка на обучението досега е 70% от ФРЗ, сега този процент следва да се увеличи на 85% или да се обезпечи изцяло от собствени средства на университетите. Всичко това неминуемо ще ни доведе до сериозни финансови затруднения в условия на политическа криза и в навечерието на евентуално влизане в Еврозоната през 2025 г. на Р България. Във връзка с всичко гореизложено, считаме че следва коефициентът за професионални направления "Медицина", "Стоматология" и "Фармация" да бъде определен в размер на най-малко 9,40, което представлява увеличение в размер на 10,59 % и е по-малко от най-малкия процент на увеличение на останалите професионални направления и Ви предлагаме: В чл. 1 т. 8 от ПМС № 162 от 2001 г. числото 8.50 да бъде заменено с число не по-ниско от 9,40. II. Съгласно Постановлението с № 328 на Министерския съвет от 30.11.2015 г. средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението в държавните висши училища се предоставят в зависимост от комплексна оценка за качеството на обучението и съответстването му с потребностите на пазара на труда. В предложените изменения на ПМС 328/2015 г., текстът в т. 6 от Методиката за определяне на коефициента на висше училище по професионални направления в Приложение 2 към чл. 2, е както следва: „*6. Коефициентът за професионални направления с очакван бъдещ недостиг на пазара на труда (Кпнобн) се определя, както следва:* *6.1. За професионални направления от области на висше образование "Социални, стопански и правни науки", "Здравеопазване и спорт" и ”Сигурност и отбрана“ в размер 1,00.* *6.2. За професионални направления от области на висше образование "Хуманитарни науки", "Педагогически науки", "Природни науки, математика и информатика", "Технически науки", "Аграрни науки и ветеринарна медицина" и "Изкуства";*		индикатори със съответна тежест, групирани по основни дейности в образованието като учебен процес, научни изследвания и реализация на пазара на труда. За информационна база на индикаторите се използва Рейтинговата система на висшите училища в Република България, администрирана от Министерството на образованието и науката. В комплексната оценка са включени индикатори, за които е налице пълна, точна и проверима информация. Относно недостига на здравни специалисти на пазара на труда – именно това, но не само то, е отчетено по отношение на професионални направления „Обществено здраве“ и „Здравни грижи“, като е предложено увеличение на коефициентите за тях по ПМС 162/2001 г. Отделно от това МОН, съвместно с МЗ работи

		6.2.1. за висшите училища, определена на първо място съгласно т. 5.1 — 1,17; *6.2.2. за висшите училища, определена на второ и на следващо място съгласно т. 5.1-1,10.“* От текста е видно, че професионалните направления от област на висше образование "Здравеопазване и спорт" са лишени от възможността да получат средства за издръжка за на обучението по този коефициент, независимо от факта, че именно в тези професионални направления се очаква да има бъдещ недостиг на пазара на труда. Считаме, че лишаването ни от тези средства е необосновано, противоречащо на целите на държавната политика във висшето образование и дискриминационно. - Налице е критичен недостиг на здравни специалисти и нарастваща потребност от подготовка на медицински кадри. Фактът, че България има над средната за Европейския съюз осигуреност с лекари не е равнозначен на добра осигуреност. В съвременните условия на значително повишени здравни потребности страните от ЕС изпитват остър и задълбочаващ се недостиг на медицински персонал. В България възрастовата структура на лекарите се влошава, което сигнализира за предстояща допълнително влошаваща се осигуреност. По данни на НСИ, делът на работещите лекари в България на възраст над 55 г. нараства от 42.2% през 2014 г. на 54.5% през 2023 г., а на тези над 65 г. – нараства от 12.3% през 2014 г. на 21.9% през 2023 г. Още по-сериозен е недостигът на специалисти по здравни грижи и обществено здраве. Осигуреността с медицински сестри в България е два пъти по-ниска от средната за ЕС. Всяка трета практикуваща медицинска сестра у нас е над 65 годишна възраст, при средна възраст на практикуващите медицински сестри над 53 години. Средната възраст на практикуващите акушерка е 49 години. Възрастовата структура на работещите здравни професионалисти у нас предполага нарастващи дефицити в бъдеще. - Неадекватната на здравните потребности осигуреност с професионалисти за здравната ни система и очаквания бъдещ недостиг е значим проблем, подчертан в национални стратегически документи (Национални здравни стратегии, 2020г и 2021-2030 г.; Национална карта на дългосрочните нужди от здравни услуги) и намира отражение в предприети мерки за разрешаване на проблема (Реформа C12.R3 към Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България, насочена към преодоляване на недостига на медицински специалиста и тяхното неравномерно разпределение; разпоредбите на чл. 6, ал. 2 и 4 на Постановление на МС 64 от 2016 г. и др.)		за това обучаващите се по държавен план-прием в тези ПН да бъдат освободени от такси за обучение.

- Професионално направление „Здравни грижи“ е определено като приоритетно и включено в списъка на приоритетните професионални направления като мярка за подпомагане преодоляването на значителния недостиг на пазара на труда на специализирани здравни кадри.
- В съвсем скорошно приетия от Народното събрание проект на решение за задължаване на министъра на здравеопазването да предприеме действия и мерки за осигуряване на медицински сестри и акушерка и в становищата на МЗ, МОН, БАПЗГ се подчертава значителния недостиг на тези здравни професионалисти.
- При критичния настоящ и очакван бъдещ недостиг на здравни специалисти и тяхната изключителна значимост за здравната система и националната сигурност, е необяснимо лишаването ни от възможност за получаване на средства за издръжка на обучението по този коефициент. Необходимо е държавата да субсидира допълнително университетите да привличат повече студенти в определени направления.

Във връзка с гореизложеното **предлагаме област на висше образование „Здравеопазване и спорт“ да бъде и премахната от т. 6.1. и добавена съм т. 6.2. от Методиката за определяне на коефициента на висше училище по професионални направления в Приложение 2 към чл. 2 на Постановление 328 на МС от 2015 г.**

III. Аналогично, коефициентът за първо място по т. 5 от Методиката, за професионалните направления от област на образование „Здравеопазване и спорт“ се определя по т. 5.3.1. и е в по-нисък размер — 1,15, което отново лишава тези направления от финансиране, ако изпълнят критериите, заложени в т. 5.3.2, а именно: стойност по индикатор „Безработица сред завършилите“ под 2,00 (процента) и по индикатор „Приложение на придобитото висше образование“ над 65 (процента). В случаите по т.5.3.2. коефициентът би бил 1,38.

Разликата във финансирането е съществена и подходът към издръжка на обучението в тази област на висше образование е дискриминационен при изпълнение на индикаторите, отчитащи реализацията на завършилите и съответствие с потребностите на пазара на труда (ниска безработица и приложение на придобитото висше образование).

Във връзка с гореизложеното предлагаме: област на висше образование „Здравеопазване и спорт“ да бъде добавена към т. 5.3.2. от Методиката за определяне на коефициента на висше училище по професионални направления в Приложение 2 към чл. 2 на Постановление 328 на МС от 2015 г.

Не на последно място, буди недоумение и възприетата формула с коефициенти в Методиката за определяне на коефициенти на висшите училища по професионално направление /приложение 2 към чл. 2/, съгласно 162 ПМС,

		която е толкова претоварена в стремежа да бъде изчерпателен обхвата и спецификата на ДВУ и е без относителна тежест на различните коефициенти, която включва различните професионални направления, но не дава обективна представа и не гарантира прозрачност на разпределените средства към ДВУ. Последните не бяха оповестени и изпратени на ръководствата с оглед придобиване на яснота по практическото прилагане на промените с ПМС 162/2001 г. и ПМС 328/2015 г. в срока на публичното им обсъждане, а само показани на презентацията в табличен вид с голям брой страници. Предвид изложените мотиви изразяваме несъгласие с възприетия подход за корекции само в направленията с ниски коефициенти без яснота за останалите направления, в които обучават останалите висши училища. Настояваме подробно изложените по-горе данни и съображения, ведно с направените конкретни предложения, да бъдат взети предвид при реализираната нормативна промяна, с оглед гарантиране обосноваността и липсата на противоречия с целите на държавната политика във висшето образование, при прилагане на равен и недискриминационен подход към всички държавни висши училища в Република България.		
2.	**Стопанска камара**	Изразяваме принципна подкрепа за предлаганите промени в, които имат за цел подобряване на система за финансиране на държавните висши училища в съответствие със Закона за висшето образование и Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г. Предложените промени са част от усилията на правителството в последните години държавните висши училища да предоставят качествено образование чрез обучението на кадри с компетентности и умения, които да се реализират успешно в икономиката. Също така, предложеният проект цели да насърчи държавните виоли училища да създават качествена наука, която да води до иновации и патенти, които да подпомагат българския бизнес и да имат реално приложение в икономиката. От друга страна, смятаме, че предлаганата промяна на модела за финансиране на държавните висши училища може да стане още по-ефективна, ако се прецизират следните елементи на проекта за изменение: I. Относно предлаганото изменение и допълнение на Постановление 162 на Министерския съвет от 2001 г.: Смятаме, че коефициентите по ПМС 162/2ОО1 г. за професионални направления, които не са посочени в Постановление № 64 от 25/2016 г. за условията и реда за утвърждаване на броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища и за приемане на списък на приоритетните професионални направления и на списък на защитените	Приема се частично	Целта на предложената промяна на двете Постановления на Министерския съвет е да се постигне оптимално публично финансиране на държавните висши училища в страната. В този контекст е отчетена необходимостта от инвестиции в определени области на висшето образование за осъществяване на подготовката на специалисти съобразно нуждите на българската икономика.

		специалности не трябва да се увеличават, а трябва да се запазят в сега действащия си размер. В противен случай се обезсмисля реформата, която е насочена към преструктуриране на интереса на кандидат-студентите в посока приоритетни професионални направления и защитени специалности, от които българската икономика има нужда и са важни за бизнеса. Така ще се освободи ресурс да се увеличат коефициентите на професионални направления (ПН), от които се очаква бъдещ недостиг на пазара на труда и са важни за приоритетни икономически отрасли. Например, в настоящия проект на изменение на ПМС № 162 от 2001 г. е предвидено увеличение на коефициентите на 10 от общо 13 групи професионални направления, като не е предвидено увеличение на коефициентите за професионални направления „Медицина“, „Стоматология“ и „Фармация", чието обучение е скъпо и изисква множество консумативи и специална апаратура. Недостатъчно е увеличението за редица технически и инженерни специалности. Това необходимо за обществото увеличение може да се реализира за сметка на запълване на сегашните коефициенти за социални, стопански и правни науки. II. Относно предлаганото изменение и допълнение на Постановление № 328 на Министерския съвет от 2015 г. за определяне на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението в държавните висши училища в зависимост от комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда. Трябва да се запази изчислението на Коефициент 2: Коефициент за акредитационна оценка-Ка" по досегашния модел. Има определени въпроси, които трябва да бъдат изяснени преди този коефициент да се променя. Например, защо оценката за програмната акредитация на едно висше училище по едно професионално направление (ПН) е близо до максималната (9.9) и в същото врене в Рейтинговата система на МОН за същото ПН това висше училище, не само че не е на първо място, но е отдалечено от висшето училище, което е на първо място с близо 10 точки. А висшето училище, което е класирано на първо място в Рейтинговата система на МОН по съответното ПН, няма висока програмна акредитация. След като акредитацията и рейтинговата система са определени нормативно в един и същи нормативен акт, като и двете са насочени към изпълнение на неговата основна цел определена в чл. 2 от Закона за висшето образование, такова разминаване буди сериозно съмнение. Предвид това, към момента следва да се запълни изчислението на Коефициент 2:		С предложените промени определящи финансирането на държавните висши училища в България се продължава политиката, заложена в Стратегията за развитие на висшето образование за насочване на финансирането в професионалните направления и висшите училища, получили по-висока оценка за качество и съответствие с потребностите на пазара на труда, преструктуриране към професионални направления, за които се очаква бъдещ недостиг от кадри на пазара на труда и насърчаване на профилната оптимизация. Паралелно с това обаче е необходимо и нарастване на коефициентите за отделните ПН по ПМС 162/2001 г. Без такава комулативна промяна в двете постановления $ ПМС 162/2001 г. и ПМС 328/2015 г. част от държавните висши

		„Коефициент за акредитационна оценка-Ка“ по сега действащата формула и модел. Трябва да се запази изчислението на Коефициент 4: Коефициент за реализацията на пазара на труда" по досегашния модел или да бъдат направени. В този коефициент регионалните висши училища са поставени в неравностойно положение, защото завършилите в София по-лесно си намират работа при по-високи заплати. В същото врене, „Коефициент № 9 за обучение в професионални направления в райони с целенасочено въздействие (Копнрцв)“ се определя за професионалните направления, в които обучението се провежда в областите Видин, Враца, Кърджали, Смолян и Ловеч, далеч не обхваща всички региони, в които средната работна заплата е близка до минималния осигурителен доход и са с висока безработица. По този начин, регионалните висши училища са поставени в неравностойно положение спрямо висшите училища, които се намират в София. В статистиката на НСИ това ясно се вижда. Затрудненията в тяхното финансиране могат да доведат до още по-голямо обезлюдяване на регионите и затруднения за бизнеса от закриване на висшите училища в тях.		училища ще са изправени пред невъзможност да обезпечат нарастването на минималните работните заплати, регулирани от държавата с акт на МС. Основната тежест при определянето на държавната субсидия обаче остава да бъде въз основа на комплексната оценка за качеството на обучението и съответствието му с пазара на труда. По отношение на предложенията за промени в ПМС 328/2015 г. – същите ще бъдат внимателно анализирани при подготовката на изменение на ПМС 328/2015 г. за 2025 г. За да бъдат настоящите предложения разгледани, анализирани и включени в сега предложеното изменение на постановлението, се изисква допълнително време, което на този етап (шест месеца след периода, за който следва да се осигурят

				средства за увеличение на възнагражденията на академичния състав) не е удачно да се забавя повече.
3.	**Стопанска академия „ Д. А. Ценов“ – Свищов – от ръководството на висшето училище и** от синдикалната организация към НБС „ВОН“ КНСБ	Изразяваме своята подкрепа по повод предприетите стъпки от Правителството за актуализиране на Постановление № 162 на Министерския съвет от 2001 г. за определяне на диференцирани нормативи за издръжка на обучението за един студент по професионални направления и Постановление № 328 на Министерския съвет от 2015 г. за определяне на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението в държавните висши училища в зависимост от комплексната оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда. Дисбалансът във финансирането на държавните висши училища у нас е проблем, чието решение се търси чрез различни нормативни документи, стратегии и критерии за оценка, които така и не успяват напълно да преодолеят диспропорциите, произтичащи от местоположението на висшите училища и броя на обучаваните студента. Затова предложените за обществено обсъждане промени в посочените нормативни актове на МС са крайно наложителни. Те са опит да се осигури достойно финансиране на държавните висши училища, отговарящо на стратегическата роля на системата на висшето образование за успешното икономическо развитие на страната. Предложените промени в ПМС N. 328/2015 г., определящи финансирането на държавните висши училища в България, са израз на последователните и целенасочени усилия, които следва да се предприемат на държавно ниво за повишаване ефективността на публичните разходи в системата на висшето образование и осигуряване на условия за повишаване качеството на обучение. Те благоприятстват устойчивост на политиката, заложена в Стратегията за развитие на висшето образование — по-голяма финансов а подкрепа на професионалните направления и на висшите училища, получили по-висока оценка за качество на обучението и съответствие с потребностите на пазара на труда. Подкрепяме предложената корекция на диференцираните нормативи за издръжка на обучението за един студент по професионални направления, с която донякъде се намаляват съществуващите несправедливо големи съотношения между най-малките и най-големите коефициенти. За съжаление, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ — Свищов обучава студенти само в две професионални направления: 3.8 Икономика и 3.7 Администрация и управление, които са с най-нисък коефициент — 1,6 понастоящем и 2,6 в	Приема се по принцип	Ще бъде извършен задълбочен анализ на въздействието на заложените механизми върху висшите училища с по-малък брой професионални направления, както и върху широкопрофилните висши училища. В резултат от анализа ще бъдат предприети необходимите изменения в ПМС 328/2015 г. за 2025 г.

		предложения Проект. В допълнение на това, през последните 8 години планът за прием на студенти за обучение, финансирано от държавата, в нашето висше училище е силно намален, много под капацитета, който притежаваме — ежегодно Министерството на образованието и науката разпределя до 500 студента. Тези две особености поставят Стопанска академия „Д. А. Ценов“ — Свищов в неравностойна надпревара с университетите, акредитирани да обучават студенти в три и повече направления, вкл. и посочените две. Ежегодната оценка на качеството по настоящите критерии и показатели в методиката на Рейтинговата система на висшите училища в България показва, че локацията на висшето ни училище в Северна България и по-ниските средни доходи на заетите спрямо столицата и големите градове в Южна България, рефлектират върху крайния резултат и ни нареждат на по-ниски позиции спрямо ДВУ в София и големите градове. Опасенията ни са, че в предложената в Постановлението Методика отново се вземат предвид тези показатели и неминуемо това ще доведе до необходимост от допълнително финансиране. Описаните обстоятелства ще доведат до недостиг на финансов ресурс за нормалното функциониране на висшето ни училище. Обезпокоени сме от възможността за предоставяне на допълваща субсидия при поставени условия за реорганизация във висшето училище в рамките на следващите три години. Напомняме, че през последните четири години ръководството на Стопанска академия предприе редица оздравителни мерки в съответствие с изпълнение на Програмата за оптимизация на разходите и структурата, утвърдена с Решение № 335 на МС от 18 май 2020 г. В резултат на Програмата ние оптимизирахме разходите си и увеличихме собствените си приходи, оптимизирахме и академичния, и неакадемичния състав, с което успяхме да стабилизираме финансовото състояние на Академията, която бе с финансов дефицит през отчетната 2019 г. През тези години работихме активно за увеличаване на собствените приходи и привличането на проектно финансиране, изградихме партньорства с други висши училища и с бизнеса, с което постигнахме по-добро ниво на обучение, съобразено с изискванията на пазара на труда. Актуализирането на коефициентите по професионални направления и на показателите за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда, респективно на средствата за издръжка на обучението по двата показатели, е навременно и необходимо, поради което подкрепяме извършването на корекции, но призоваваме за по-задълбочен анализ на въздействието на заложените механизми върху висшите училища с по-малък брой професионални направления.		

4.	**Проф. Стоян Денчев**	Предложението за промяна на Постановление № 162 на Министерския съвет от 2001 г. за определяне на диференцирани нормативи за издръжка на обучението за един студент по професионални направления би намалило значително огромният дисбаланс във финансирането на различните професионални направления. В предложеният вариант, максималната разлика в коефициентите по професионални направления е малко над три пъти, и аз я подкрепям напълно. По отношение на предложените промени в ПМС 328/2015 г. за определяне на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението в държавните висши училища в зависимост от комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда, от една страна считаме, че увеличаването на Коефициентът за научни изследвания е в правилна посока, имайки в предвид политиките заложени в Стратегията за развитието на висшето образование. От друга страна обаче, по-голямата част от държавните висши училища са в циклични кризи, породени от невъзможността за осигуряване на необходимите средства за изпълнение на някои нереалистично заложени изисквания. Наред с това, управлението на висшето образование е заложник на тотално непредвидимата политическа обстановка в държавата, в която липсват редовни правителства и решенията, които се вземат нямат дългосрочен хоризонт. Както става ясно от предлаганият модел, очаква се, около половината от общия брой висши училища в страната ще бъдат засегнати от него. Поради тази причина може да се направи обоснования извод, че това е изкуствено формирана технология на системен финансов дефицит. Според мен, предложените промени следват някакъв модел на осъществяване на политики в системата на висшето образование, който се характеризира с нормативното разписване на формули в обратен ред на първо място поставянето на „краен целеви резултат" и в последствие създаването на „нормативно фиксиран математически модел", който да го оправдае. На пръв поглед, предложенията за корекции на ПМС №328 от 2015 г. имат благороден характер, но ако те се анализират задълбочено се забелязва, че чрез тях се прави опит за реализиране на политиката на поставяне на българските висши училища в положение на изкуствена финансова зависимост. Според мен, това не е нито научен, нито образователен проблем.	Приема се частично	С предложените промени на ПМС 328/2015 г. се продължава политиката, заложена в Стратегията за развитие на висшето образование за насочване на финансирането в професионалните направления и висшите училища, получили по-висока оценка за качество и съответствие с потребностите на пазара на труда, преструктуриране към професионални направления, за които се очаква бъдещ недостиг от кадри на пазара на труда и насърчаване на профилната оптимизация. Основната тежест при определянето на държавната субсидия следва да бъде въз основа на комплексната оценка за качеството на обучението и съответствието му с пазара на труда. Отправените конкретни предложенията за

		По същество този проблем е политически и е свързан с оцеляването и евентуалното развитие на българското висше образование. Аз определено не мисля, че всички български висши училища са „цъфнали и вързали", но в момента от държавните висши училища няма такива, които би трябвало да бъдат закрити. Създадените системни проблеми, свързани с обезпечаването на необходимите средства и последващото им разпределение между отделните образователни субекти, които са в различна степен на зависимост от тях, за да оцелеят финансово, води до липса на дългосрочна предвидимост. Що се отнася до конкретиката бих могъл да заявя следното: 1. Завишаването на коефициента за реализация на пазара на труда, зависещ от стойностите по индикатори „Безработица сред завършилите" и „Приложение на придобитото висше образование и реализация по призвание" и определян с помощта на зададена матрица не е достатъчно добре мотивирано. Например реализацията на студентите в културни институции като: библиотеки, музеи и читалища не зависи от качеството на тяхното обучение във висшите училища а от неатрактивното заплащане на техния труд. Това е и причината част от завършилите студенти да не се реализират в институция търсещи кадри от съответните професионални направления. Подобен беше и проблема с педагогическите специалности, но с увеличаване на заплатите на учителите както и мерките за увеличаване на коефициента за финансиране на това професионално направление, в последните години този проблем беше на път да изчезне, но според г-н Юлиян Петров, Председател на синдикат „Образование" на КТ „ПОДКРЕПА", напоследък се забелязва друга деформация в това направление. Според г-н Петров „Имаме достатъчно дипломирани учители, но не искат да влизат в клас. Около 2/3 от тях не издължат и до третата година след започване на учителската професия, напускат ...". В крайна сметка, може да се направи обоснования извод, че коефициента за реализация на пазара на труда няма никакво значение за комплексната оценка на качеството на обучението. В случая той е поставен формално, за да играе ролята на някакъв изкуствен уравнител, съобразен единствено с желанията на тези които правят уж формалната оценка!? 2. Коефициентът за научни изследвания, изчислен чрез индикаторите по Приложение 1 от ПМС №328/2015 г. стимулира висшите училища с по-голямо общо количество научни изследвания. Това предполага по-големите широкопрофилни университети, имащи по-голям академичен състав, да		допълнителни промени в ПМС 328/2015 г. ще бъдат внимателно анализирани при подготовката на изменение на ПМС 328/2015 г. за 2025 г. За да бъдат настоящите предложения разгледани, анализирани и включени в сега предложеното изменение на постановлението, се изисква допълнително време, което на този етап (шест месеца след периода, за който следва да се осигурят средства за увеличение на възнагражденията на академичния състав) не е удачно да се забавя повече. Обръщаме внимание, че съгласно Закона за предучилищно и училищно образование, при финансирането на системата на предучилищното и училищното образование също е заложен компонент, основаващ се на „добавената стойност“ на съответната образователна институция, което е

		получават и съответно по-висока стойност на коефициента. От друга страна, теоретически макар съотношението научна продукция академичен състав да е по- добро в някои по-малки университети или специализирани висши училища, то няма да може да преодолее разликата, формирана от по-малкия мащаб. Като красноречив пример в това отношение бих могъл да посоча официални данни от НАЦИД (за периода 2018 - 2024 год.), от които е видно, че от общ брой публикации в едно от професионалните направления на едно висше училище, а именно 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки" – 4888, то е реализирало 3505, а останалите големи университети и други висши училища са далеч назад. И как така да се съгласим, че техния коефициент за качество в това професионално направление „трябва“ да е по-малък от някои други висши училища. Къде тук се вижда стимула за научна и преподавателска мотивация на част от академичния състав на това висше училище ?!!! 3. Ако се търси „мотивирано", със сигурност може да се намери някакво обяснение за разликата в подходите към средното и висшето образование. При средното образование не се забелязва делението на българските училища на повече и по-малко качествени (въпреки, че между тях съществува колосална разлика). Определени бяха възнагражденията за различните категории учители и държавата се ангажира, без никакви допълнителни условия, да ги изплаща. При висшето образование обаче нещата не стоят така. Тук, без никакво отчитане на качеството на обучението в отделните висши училища, държавата осигурява нормативно определените възнаграждения за асистентите, което е похвално. Що се отнася до доцентите и професорите, то нещата са поставени на друга плоскост. Аз не съм против отчитането на качеството на обучението във висшите училища, но сигурно за това може да се измисли по- адекватна на условията технология, но в края на краищата посочената от мен констатация има за цел само да обърне внимание на различните подходи ... 4. Защо никой, никъде и по никакъв начин не отчита съществуването на образователния пазар. В цял свят, той е най-точния индикатор за качеството на обучението във висшите училища. Според нормалната човешка логика е нормално да се очаква, че тези висши училища, които са оценени с високи коефициенти, свързани с качеството на обучението трябва да привличат като		своеобразен измерител на предоставяното от нея качество. Законодателят е дал срок, такъв модел на финансиране в предучилищното и училищното образование да се въведе до м. юни 2027 г. По отношение на бележката за изпълнението на чл. 92, ал. 1 от ЗВО – следва да се има предвид, че ангажимента на Правителството за ежегодно осигуряване на средства за достигане на СБРЗ за академичния състав в ДВУ не по-малко от 180 на сто от СБРЗ за страната, за настоящата година е изпълнен с осигуряването на допълнителни средства с ПМС № 273 от 2024 г. и ще бъде планиран и в рамките на бюджета за ДВУ в следващите години. Този ангажимент е за достигане на не по-малко от 180 на сто от СБРЗ за страната за академичния състав на национално ниво, а не

		магнит кандидат студентите. Да, ама не! Ако българското Министерство на образованието и науката направи една елементарна статистика, ще отчете факта, че болшинството от държавните висши училища са далеч от определения им с Постановление на Министерския съвет брой кандидат студенти държавна поръчка. В състава на горните висши училища влизат и някой от тези, които по формален път са определени да бъдат „качествени". 5. В член 92, ал.1 от ЗВО категорично се заявява, че: „ежегодно с изготвянето на проекта на Държавния бюджет за съответната година министерският съвет планира от трансфера на държавния бюджет по чл. 91, ал.1 т.1 в размер, който осигурява достигане на средна брутна работна заплата за академичния състав в държавните висши училища не по малка от 180 на сто от средната брутна работна заплата за страната за последните 12 месеца, за които са публикувани, официални данни на Националния статистически институт". Никъде в този текст, както и в останалите текстове от Закона, свързани с възнагражденията на академичния и изследователския състав на висшите училища не се поставят никакви условия за изкуствена диференциация, а категорично се утвърждава ангажимента, на Правителството да осигури тези средства в рамките на държавния бюджет. Във връзка с изложеното по-напред становище по отношение на предлаганите промени в Постановление № 328 от 30 ноември 2015 г. обръщам към вас, съвместно със Съвета на Ректорите и на заинтересованите синдикални и работодателски организации да направите опит за създаване на нов, постоянен и релевантен на потребностите на българското висше образование модел за финансиране на висшите училища в Република България.		за всяко ДВУ по отделно. Именно за това и с оглед спазване на разпоредбите на ЗВО за начина на формиране на субсидията от държавния бюджет за ДВУ – чл. 91, ал. 1, т. 1 е необходимо осигурените допълнително средства да бъдат разпределени по ВУ съгласно посочения принцип, а именно чрез механизмите на ПМС16282001 г. и ПМС 32882015 г. По този начин се предоставя възможност именно да се елиминира диференциацията между отделни ДВУ по признак възнаграждения на академичния състав. При предприемане на законодателна промяна за промяна модела на финансиране на висшето образование в страната, МОН ще покани за съвместна работа всички заинтересовани страни.
5.	**Софийски университет „Св. Климент Охридски“ - Ректор**	Изразява се подкрепа за предложените изменения на Постановление на Министерския съвет № 162 от 2001 г. в което увеличенията на коефициентите на по-ниско финансираните професионални направления е по- висок спрямо		

		останалите, отговаря на реалните потребности на висшите училища и частично компенсира дисбаланса. Промяната в ПМС № 328 от 2015 г. ще осигури адекватно финансиране за държавните висши училища въз основна на качеството на обучението и привеждането му в съответствие с пазарните нужди		
6.	**Технически университет – София – Ректор и Председател УСО на НБС ВОН - КНСБ**	Изразява се подкрепа за предложените изменения на Постановления на Министерския съвет № 162 от 2001 г. и № 328 от 2015 г., актуализирането на коефициентите по професионални направления и на показателите за качество на обучението, както и финансирането съобразено с тях, е навременна и адекватна мярка.		
7.	**Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ Ректор Председател на УСО ВОН – КНСБ**	Изразява се подкрепа за предложените изменения и допълнения на Постановления на Министерския съвет № 162 от 2001 г. и № 328 от 2015 г., в един общ документ, публикуван на интернет страницата на Министерския съвет в Портала за обществени консултации, за правилен и навременен.		
8.	**Университета за национално и световно стопанство – София - Председател на ВОН - КНСБ**	Изразява се подкрепа за предложените промени на Постановления на Министерския съвет № 162 от 2001 г. и № 328 от 2015 г., като необходими, навременни и правилни		
9.	**Национална спортна академия „Васил Левски“ – София Ректор и Председател на УСО към ВОН - КНСБ**	Изразява се подкрепа за предложения проект на Постановление на министерския съвет от 06.08.2024 г. за определяне на диференцирани нормативи за издръжка на обучението на студентите по професионални направления и за определяне на средства от държавния бюджет за издръжка на обучението в държавните висши училища в зависимост от комплексната оценка за качество на образованието		
10.	**Университет по хранителни технологии гр. Пловдив-Ректор и Председател на УСО към НБС ВОН -КНСБ**	Изразява се подкрепа за философията на предложените промени, насочени към намаляване на създадения към момента дисбаланс във финансирането на държавните висши училища. Счита се за напълно адекватен и възприетия подход за едновременно актуализиране на двата стълба на държавно финансиране – диференцираните нормативи за издръжка на обучението за един студент по професионални направления и комплексната оценка за качеството на обучението и съответствието му с пазара на труда. По отношение на проекта за изменения в Постановление № 162 на Министерския съвет от 2001 г. предлагаме да бъде обсъдена възможността за увеличение на коефициента за професионално направление „Хранителни технологии“ на 7.00 изравнявайки го с предложения за професионални направления		

		„Растениевъдство„ и „Животновъдство“. По този начин ще бъдат значително по-коректно, отчетени специфичните разходи на обучението в професионално направление „Хранителни технологии“, в частност издръжката на учебно-производствените бази и пилотни инсталации. Това би било в съответствие с възприетия в повечето европейски университети модел, при който хранителните технологии са част от областта на аграрните науки. Споделяме и тревогата, свързана с очакването значителна част от държавните университети да не бъдат в състояние да постигнат балансиран бюджет, поне в краткосрочен план. В тази връзка разчитаме на да получим повече яснота по прилагане на механизма на т. нар. допълваща субсидия		
11.	**Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“,**	Академичното ръководство на ШУ и Университетската синдикална организация към ВОН - КНСБ оценяват положително предвиденото увеличение на субсидията за издръжка на обучението, като реална възможност за поддържане на ръст на възнагражденията на академичния състав. Намираме подхода на вносителя за изменение и допълнение на ПМС 162/2001 г. и в ПМС 328/2015 г. в един общ документ, публикуван на интернет страницата на Министерския съвет в Портала за обществени консултации, за правилен и навременен.		
12.	**ВОН-КНСБ при Техническия университет - Габрово**	Университетската синдикална организация ВОН-КНСБ одобрява предвиденото увеличение на субсидията за издръжка на обучението, като реална възможност за поддържане на ръст на възнагражденията на академичния състав. Това не отменя търсенето на собствено и проектно финансиране за обновяване на научната инфраструктура, с което да се гарантира модернизация на образователния процеси качеството на научните изследвания. Подкрепяме промените в съотношението на нормативите. Промените в ПМС № 162/2001 г. на коефициентите за издръжка на студентите по професионални направления, са по-балансирани и се доближават до реалната оценка на обучението в тях.		
13.	**Русенски университет „Ангел Кънчев“**	Изразяваме своята подкрепа за предложените корекции в нормативите за издръжка на обучението на студентите, с които коефициентите в отделните професионални направления, определени с ПМС Ме 162/2001 г., са увеличени, така че да отговарят на актуалното състояние на системата на висшето образование. Предложените промени в ПМС Ме 328/2015 г., определящи финансирането на държавните висши училища, са свързани с устойчивостта на политиката, заложена в Стратегията за развитие на висшето образование.		

		Намираме подхода на вносителя за изменение и допълнение на ПМС 162/2001 г. и в ПМС 328/2015 г. в един общ документ, публикуван на интернет страницата на Министерския съвет в Портала за обществени консултации, за правилен и навременен.		
14.	**Технически университет – Варна**	Подкрепяме напълно предложената корекция на съотношението в нормативите за издръжка на обучението на студентите, с която коефициентите в отделните професионални направления, определени с ПМС 162/2001 г., вече са в приемливи пропорции. Предложените промени в ПМС 328/2015 г., определящи финансирането на държавните висши училища, свързани с устойчивостта на политиката, заложена в Стратегията за развитие на висшето образование за насочване на финансирането в професионалните направления и висшите училища, получили по-висока оценка за качество и съответствие с потребностите на пазара на труда, са израз на последователните и целенасочени усилия, които следва да се предприемат на държавно ниво		
15.	**ВОН – КНСБ към Аграрен университет – Пловдив**	Предложените промени в ПМС 162/2001 г. и ПМС 328/2015 г., имат за цел да осигурят адекватно финансиране на ДВУ. Възможността двата модела да се използват заедно, е предпоставка за създаване на по-устойчив подход към финансирането на обучението в ДВУ. Подкрепяме напълно предложените корекции в нормативите за издръжка на обучението на студентите, с които коефициентите в отделните професионални направления са увеличени, така че да отговарят на актуалното състояние на системата на висшето образование		
16.	**Икономически университет – Варна**	Ректорът и синдикалните организации на висшето училище изразяват подкрепа за предложените изменения на Постановления на Министерския съвет № 162 от 2001 г. и № 328 от 2015 г. Считат, че промените са своевременни и са израз на целенасочени и последователни усилия на държавата за повишаване ефективността на публичните разходи в системата на висшето образование и осигуряване на условия за постоянно увеличаване на качеството на образователния процес.		
17.	**Лесотехнически университет – София**	Ректорът и синдикалните организации на висшето училище изразяват подкрепа за предложените изменения на Постановления на Министерския съвет № 162 от 2001 г. и № 328 от 2015 г. Считат, че промените са своевременни и са израз на целенасочени и последователни усилия на държавата за повишаване ефективността на публичните разходи в системата на висшето образование и осигуряване на условия за постоянно увеличаване на качеството на образователния процес.		

18.	**Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство гр. Пловдив**	Ректорът и синдикалните организации на висшето училище изразяват подкрепа за предложените изменения на Постановления на Министерския съвет № 162 от 2001 г. и № 328 от 2015 г. Считат, че промените са своевременни и са израз на целенасочени и последователни усилия на държавата за повишаване ефективността на публичните разходи в системата на висшето образование и осигуряване на условия за постоянно увеличаване на качеството на образователния процес.		
19.	**Университет по архитектура, строителство и геодезия гр. София**	Ректорът и синдикалните организации на висшето училище изразяват подкрепа за предложените изменения на Постановления на Министерския съвет № 162 от 2001 г. и № 328 от 2015 г. Считат, че промените са своевременни и са израз на целенасочени и последователни усилия на държавата за повишаване ефективността на публичните разходи в системата на висшето образование и осигуряване на условия за постоянно увеличаване на качеството на образователния процес.		
20.	**Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“**	Ректорът и синдикалните организации на висшето училище изразяват подкрепа за предложените изменения на Постановления на Министерския съвет № 162 от 2001 г. и № 328 от 2015 г. Считат, че промените са своевременни и са израз на целенасочени и последователни усилия на държавата за повишаване ефективността на публичните разходи в системата на висшето образование и осигуряване на условия за постоянно увеличаване на качеството на образователния процес.		
21.	**Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ - Бургас**	Ректорът и синдикалните организации на висшето училище изразяват подкрепа за предложените изменения на Постановления на Министерския съвет № 162 от 2001 г. и № 328 от 2015 г. Считат, че промените са своевременни и са израз на целенасочени и последователни усилия на държавата за повишаване ефективността на публичните разходи в системата на висшето образование и осигуряване на условия за постоянно увеличаване на качеството на образователния процес.		
22.	**Тракийски университет Гр. Стара Загора Ректор**	Промените са в посока увеличение на съществуващите коефициенти, което от своя страна води до увеличение на субсидията за издръжка на обучението на всяко едно държавно виеше училище. Изразява пълната си подкрепа на предложените промени в ПМС 162 от 2001 г. и ПМС 328 от 2015 г.		
23.	**Югозападен университет „Неофит Рилски“ Ректор и**	Актуализацията на нормативните актове е необходима стъпка, както предвид нарастващите разходи в сферата на висшето образование, така и с оглед на нарастващата инфлация през последните няколко години. Предоставянето на допълнителни средства е ясен израз на поетия от държавата ангажимент към висшето образование, чието качество и		

	Председател на АСО към ВОН- КНСБ	нормално функциониране в немалка степен зависи и от финансовия ресурс, с който висшите училища разполагат.		
24.	**НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ – София Ректор и Председател на АСО към ВОН – КНСБ**	Подкрепя предложената корекция на съотношенията в нормативите за издръжка на обучението на студентите, с която коефициентите в отделните професионални направления са с приемливи пропорции. Предложените промени в двете постановление са важен етап по пътя към по- устойчив подход за финансово обезпечаване на обучението в държавните висши училища.		
25.	**Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“ – София Ректор и Председател на АСО към ВОН – КНСБ**	Подкрепя предложените промени, свързани с устойчивост на политиката на финансиране на държавните висши училища, заложена в Стратегията за развитие на висшето образование. Същите имат за цел да осигурят адекватно финансиране на ДВУ. Подходът на вносителя за изменение и допълнение на двете постановления в един общ документ е правилен.		
26.	**Национална художествена академия – София Ректор, Председател на АСО към ВОН – КНСБ и Председател на СВО към КТ „Подкрепа“**	Предложените промени в двата акта целят осигуряване на адекватно финансиране за ДВУ, а едновременното използване на двата модела на финансиране дава възможност за устойчив подход към финансовото осигуряване на обучението в ДВУ. Решението на вносителя за изменение и допълнение на двете постановления в един общ документ е правилен		
27.	**Химикотехнологичен и металургичен университет – София Ректор и Председател на АСО към ВОН – КНСБ**	Подкрепя предложената корекция на съотношенията в нормативите за издръжка на обучението на студентите, с която коефициентите в отделните професионални направления, определени с ПМС 162/2001 г. са в пропорции отговарящи на актуалното състояние на системата на висшето образование. Предложените промени в ПМС №328/2015 г. са израз на последователните политики, които следва да се предприемат на държавно ниво за повишаване на ефективността на системата на висшето образование.		
28.	**Университет по библиотекознание и информационни технологии - София**	Предложението за промяна на Постановление № 162 на Министерския съвет от 2001 г. за определяне на диференцирани нормативи за издръжка на обучението за един студент по професионални направления е стъпка за преодоляване на огромната разлика между отделните професионални направления. Считаме, че съчетана с промяна в базовия норматив би довела до адекватно отразяване на инфлационните процеси.	Приема се частично	Предложенията в т. 1 и т. 2 за преосмисляне и прецизиране на някои коефициенти и критерии по ПМС 328/2015 г., ще бъдат разгледани и поставени

		По отношение на предложените промени в ПМС 328/2015 г. за определяне на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението в държавните висши училища в зависимост от комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда: 1. Увеличаването на Коефициентът за научни изследвания е в правилна посока, имайки предвид политиките заложени в Стратегията за развитие на висшето образование, но са необходими промени по отношение на отчитаната научна продукция, за която към момента се използват единствено данни от Web of Science и Scopus, които не отразяват в пълнота нито обема, нито качеството на научните изследвания в някои професионални направления. 2. Считаме че е необходимо преосмисляне и прецизиране на критериите и тяхната тежест в частта, свързана с реализацията на завършилите студенти на пазара на труда, която зависи от множество фактори, върху които висшите училища не могат да оказват въздействие. Например реализацията на студентите в културни институции като: библиотеки, музеи и читалища не зависи от качеството на тяхното обучение във висшите училища, а от неатрактивното заплащане на техния труд. Това е и причината част от завършилите студенти да не се реализират в институции, търсещи кадри от съответните професионални направления. В заключение, предвид предоставената информация от МОН по отношение на очакван недостиг на финансови средства за повече от половината държавни висши училища за достигане на заложените в Закона възнаграждения, отново се обръщаме към член 92, ал.1 от ЗВО, където категорично се заявява, че: „Ежегодно с изготвянето на проекта на държавния бюджет за съответната година Министерският съвет планира трансфера от държавния бюджет по чл. 91, ал. 1, т. 1 в размер, който осигурява достигане на средна брутна работна заплата за академичния състав в държавните висши училища не по-малка от 180 на сто от средната брутна работна заплата за страната за последните 12 месеца, за които са публикувани официални данни на Националния статистически институт.". Никъде в този текст, както и в останалите текстове от Закона, свързани с възнагражденията на академичния и изследователския състав на висшите училища не се поставят условия за изкуствена диференциация,		на задълбочен анализ, резултатите от който ще бъдат отразени при промяна на постановлението за 2025 г. По отношение на бележката за изпълнението на чл. 92, ал. 1 от ЗВО – следва да се има предвид, че ангажимента на Правителството за ежегодно осигуряване на средства за достигане на СБРЗ за академичния състав в ДВУ не по-малко от 180 на сто от СБРЗ за страната, за настоящата година е изпълнен с осигуряването на допълнителни средства с ПМС № 273 от 2024 г. и ще бъде планиран и в рамките на бюджета за ДВУ в следващите години. Този ангажимент е за достигане на не по-малко от 180 на сто от СБРЗ за страната за академичния състав на национално ниво, а не за всяко ДВУ по отделно. Именно за това и с оглед спазване на разпоредбите на ЗВО за начина на

		а категорично се утвърждава ангажимента на Правителството да осигури тези средства в рамките на държавния бюджет.		формиране на субсидията от държавния бюджет за ДВУ – чл. 91, ал. 1, т. 1 е необходимо осигурените допълнително средства да бъдат разпределени по ВУ съгласно посочения принцип, а именно чрез механизмите на ПМС 16282001 г. и ПМС 32882015 г.
29.	**Аграрен университет – Пловдив, Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“ – София, Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“- София, Висше строително училище „Любен Каравелов“ - София**	Изразява се следното становище относно механизма за определяне на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението в държавните висши училища, в зависимост от комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда: 1. Относно процедурата по вземане на решенията: Смятаме, че въпросът за определяне на параметрите на модела, приложим спрямо финансирането на държавните висши училища е едновременно основен способ за провеждане на управленски политики от страна на държавата и инструмент, който пряко влияе на академичната автономия и възможността висшите училища да осъществяват дейността си. Освен това, обсъжданията на измененията в посочените постановления са били единствено в рамките на ведомството, без в процеса да са участвали представители на Съвета на Ректорите. Припомняме, че само преди по-малко от два месеца – в края на м. май 2024 г. висшите училища организираха безпрецедентен в съвременната история на България протест с искания, пряко кореспондиращи с липсата на диалог с държавата и липсата на търсене на обратна връзка от адресатите на реформите, които политическото ръководство на МОН осъществява или има намерение да осъществява. 2. Относно важността на предлаганите изменения: Влиянието на финансирането върху всички системи на управление и работа на висшите училища е толкова сериозно, че се превръща в централен елемент на всяка провеждана държавна политика. Случващото се през последните 4 години – от въвеждането на промяната в чл. 92 ЗВО на минималната основна заплата за най-ниската академична длъжност е показателно. Именно това	Не се приема	1. Предложените промени в ПМС 162 и ПМС 328 са предварително представени и обсъдени, първо с Управителния съвет на Съвета на ректорите и след това с всички членове на Съвета на ректорите. Предложенията са обсъдени и с национално представителните синдикати във висшето образование. Посочените срещи са показателни за наличието на диалог между МОН и висшите училища. 2 и 3. Въведената преди 4 години регулация на работната заплата за най-ниската

		решение промени коренно модела на отношенията между държавата и висшите училища. За държавата беше ясно, че към момента на въвеждането на минимална заплата за академичния състав това решение не е обезпечено финансово. От момента на въвеждането досега, университетите са в циклични кризи, породени от невъзможността за осигуряване на необходимите средства за изпълнение на нереалистично заложените изисквания. За да потуши кризите, които сама създаде, държавата въведе инструмента на „допълващата субсидия", който единствено ги спасява от неминуем фалит. Политиката на поставяне на българските висши училища пред свършен факт и в положение на финансова зависимост, и то в подобни мащаби, е стил на управление, с който не можем да се съгласим. Това е политически въпрос, който поставяме пред настоящото ръководство на МОН. За нас е неприемливо чрез промяна на параметрите определени в подзаконов нормативен акт коефициенти да се постига резултат, влияещ върху възможността за нормално функциониране на висшите училища. Това са въпроси от стратегическото управление на висшето образование и следва да бъдат гарантирани на най-високо нормативно ниво. 3. Относно предложението за включване на средства за осигуряване на трудовите възнаграждения в основното тяло на Постановление № 162 от 20 юни 2001 г. и Постановление № 328 от 30 ноември 2015 г. поощряваме концепцията средствата, отпускани като извънреден способ за дофинансиране, да бъдат включени като компоненти на основния ред на формулите, базирани на критериите, включени в чл. 91 на ЗВО. Същевременно остро възразяваме срещу идеята за запазване на предлагания финансов инструмент „допълваща субсидия". Още повече, когато предлаганият ни модел поставя в подобна нужда, както стана ясно от предварителните анонси, повече от половината от общия брой висши училища в страната. Това е инструмент на политика на изкуствено формиране на системен финансов дефицит, пряко рефлектиращ като последица в създаването на предпоставки за политическо влияние от органи на изпълнителната власт, каквито са МОН и МФ, върху решения, които академичните ръководства следва да вземат по отношение на академичния си състав. Едновременно с това е и модел, който фаворизира едни висши училища за сметка на други – нещо от което няма нужда българската образователна система. Относно обема на предлаганите изменения: Измененията на модела на финансиране на висшите училища, изискват цялостно преосмисляне на влиянието на неговите компоненти		академична длъжност е израз на политиката по привличане и задържане в академичните среди на млади и мотивирани преподаватели. За осигуряването на посочените минимални нива на заплащане, ежегодно със ЗДБРБ за съответната година се предоставяше допълнителен ресурс от държавния бюджет. Разпределянето между държавните висши училища на този ресурс, както и на последно предоставеният с ПМС № 273 от 2024 г. следва да бъде при спазване на изискванията на чл. 91, ал. 1 на ЗВО. Спазвайки посочения законов принцип, част от държавните висши училища, по различни причини (най-вече поради липса на достатъчно студенти и/или ниска комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с пазара на труда и/или неоптимална структура

		върху всички вътрешни процеси, протичащи в тях, в едно с тези, свързани с взаимодействието им с другите обществени системи. Моделът на финансиране не се състои единствено в изменение на математико-статистически формули, отразяващи финансово-счетоводни последици, а в определяне на ключовите компоненти, които да формират бюджетите на висшите училища. Именно това липсва във визията за промени, предложена от Министъра на образованието и науката. Очакваната промяна на модела на финансиране изисква интервенция и предлагане на изменения в Закона за висшето образование, по отношение на компонентите, формиращи елементите на трансферите от държавния бюджет. Тя следва да върви в посока освобождаване на висшите училища от зависимостта от обучаваните брой студенти и осигуряване на други ключови бюджетни източници, нямащи връзка с този елемент (например издръжка на материална база, която навсякъде в държавните висши училища е публична държавна собственост и формира константен разход, гарантиране на компонент „парите следват учения" в определени региони или професионални направления и др.) Предложените промени следват установен порочен модел на осъществяване на политики в системата на висшето образование, който се характеризира с нормативното разписване на формули в обратен ред – поставянето на целен краен резултат на първо място и създаването на нормативно фиксиран математически модел, който да го оправдае в последствие. Анализът на предлаганото изменение показва, че приложението му ще увеличи неоправдано много дисбаланса между столичните и извънстоличните висши училища, между малките и големите висши училища. Моделът води до блокиране на възможността конкретно висше училище да започне обучение по ново акредитирано професионално направление. При прилагането на този модел то следва да бъде закрито, поради невъзможност да оцелее финансово, дори и без да му се даде възможността да завърши един пълен цикъл на обучение на студент. Това лишава системата от всякакъв елемент на пазарна конкуренция, която наред с държавната намеса също следва да бъде използвана като приложим регулатор. 4. Относно дисбалансите по отношение на различните висши училища в Република България: Резултатите от научноизследователската дейност, финансирана по различен ред в различните висши училища, играе ролята на решаващ фактор при формиране на крайните резултати. Коефициентът за научни изследвания, изчислен чрез индикаторите по Приложение 1 от ПМС № 328/2015 г. стимулира висшите училища с по-голямо общо		на професионалните направления и специалности или на персонала), не могат да осигурят посочените с акт на МС минимални нива на заплащане. МОН в качеството си на държавния орган отговорен за провеждане на политиката във висшето образование, предоставя възможност за временно финансово подпомагане именно на тези държавни висши училища, така че в разумен период от време те да могат да проведат собствена политика с мерки и дейности, които да доведат до възможност на съответното висше училище само да обезпечава разходите си в рамките на получавана субсидия по чл. 91, ал. 1 от ЗВО. 3. Следва да се има предвид, че за информационна база на индикаторите по ПМС 328/2015 г. се използва Рейтинговата система на висшите училища в Република България, администрирана от Министерството на

		количество научни изследвания. Посоченото от своя страна предполага по-големите широкопрофилни университети, имащи по-голям академичен състав, да получават и съответно по-висока стойност на коефициента. От друга страна, теоретически макар съотношението научна продукция – академичен състав да е по-добро в някое специализирано висше училище, то няма да може да преодолее разликата, формирана от малкия мащаб. Коефициентът за реализация на пазара на труда, чиито съставни части са индикаторите „Безработица сред завършилите“ и „Приложение на придобитото висше образование и реализация по призвание“, изчислени за съответното висше училище по професионални направления по приложената в методиката матрица също предизвиква остро недоволство. При тях влияние оказва дали студентите са се реализирали по профила, който са завършили и какъв е размерът на стартовата им работна заплата. Тук също се наблюдава дискриминационно отношение, тъй като реализацията в София е много по-добре платена и много по-възможна, отколкото в останалите региони на страната. В тази връзка, настоящата съставна част от този коефициент разделя висшите училища на „столични” и „извънстолични”. Коефициентът за първо място има още по-дискриминационен ефект, тъй като нарушава правилото non bis in idem. Заелият първо място университет вследствие на предвидените изменения получава допълнителна подкрепа, която вече е калкулирана в компонентите, поради които е заел това първо място. По този начин той е стимулиран два пъти на едно и също основание. Обратното – неговите конкуренти са изкуствено отдалечени от него допълнително. Изводи: Предложеният от МОН нов финансов модел има за краен резултат възникване на неприкрит системен дефицит. Положение, при което половината от всички държавни висши училища са поставени в състояние на недостиг на разполагаемите финансови ресурси за покриване на разходите, които измененията на законодателството им възлагат да направят, не може да е приемлив краен резултат за нас. Свикнали с амбициите на политическото ръководство на Министерството на образованието и науката, независимо от персоналния му състав в годините назад, да се опитва да реализира властови натиск върху академичната автономия, възприемаме подобно решение като завоалиран опит да се вменят на висшите училища неизпълними задължения, за да бъдат впоследствие принудени да се съобразят с дневен ред, противоречащ на духа на българската Конституция. Ясно заявяваме, че структурирането на всяка система за финансиране, която постига като свой краен резултат		образованието и науката. В комплексната оценка са включени индикатори, за които е налице пълна, точна и проверима информация. От приемането си през 2015 г. ПМС 328 е променяно почти ежегодно. Всички предложения, отнасящи се до промяна в индикаторите и критериите и тяхната тежест в ПМС 328/2015 г. ще бъдат подложени на обстоен анализ в резултат от който ще се предприемат промени на постановлението за 2025 г. 4. Настоящият проект на акт не променя модела и механизма на финансиране на ДВУ. Той единствено променя стойностите на коефициентите за отделните ПН по ПМС 162/2001 г. и на отделните индикатори по ПМС 328/2015 г. Тези промени ще дадат възможност за предоставяне на по-висок размер на

		ситуация, при която ръководените от нас училища са в състояние на финансов недостиг е непрецизно формулирана и целяща други от официално обявените от създателите й резултати. Идеята за създаване на механизъм за „подписване на споразумение за допълнително финансово подпомагане” между Ректора на съответното висше училище, имащо нужда от подобно финансиране и Министъра на образованието и науката, с което да се компенсира недостига на средства също предизвиква безпокойство. Припомняме, че тази идея е предложена като изменение на ЗВО през месец октомври 2023 г. Тогава ясно публично заявихме в проведените дебати, че не можем да се съгласим с подобна концепция. 4 От юридическа страна смятаме, че подобен „механизъм“ следва да е предмет на регулиране на законово, а не на подзаконово ниво. Според чл. 3, ал. 1 от Закона за нормативните актове именно законът е нормативен акт, който урежда първично или въз основа на Конституцията обществени отношения, които се поддават на трайна уредба, според предмета или субектите в един или няколко института на правото или техни подразделения. Подобно „споразумение“ съдържа елементи, пряко засягащи академичната автономия и регулира въпроси от ключово значение. Отделно въздаването на механизъм, отделен и паралелен на договорите за управление по чл. 31, ал. 2 ЗВО не може да бъде оправдано по никакъв начин, защото фактически тези нови споразумения би следвало да регулират идентична материя. Допълнително обосноваността на мотивите на предложените нормативни актове не съответстват и не кореспондират със съдържанието им. Те са бланкетни и в тях липсва задължителния анализ на формиращите формулите компоненти, по които се изчисляват средствата за висшите училища. По този начин напълно неясно става защо резултатите от научни изследвания на едни висши училища в едни професионални направления се третират по един начин, а тези в други – се третират по различен. Същото важи и за т. н. „коефициент за първо място” и за коефициента за реализация на пазара на труда. В това отношение се следва порочната практика, установена и в ПП ЗРАСРБ, която вече беше обект на съдебно оспорване по адм. д. № 4920/2024 г. на ВАС – петчленен състав I отделение, с решението по което дело част от наукометричните таблици за определени професионални направления бяха обявени за незаконосъобразни. Поради изложеното, призоваваме Министъра на образованието и науката да преосмисли предлаганите изменения в Постановление № 162 от 20 юни 2001 г. за определяне на диференцирани нормативи за издръжка на обучението за		средствата за издръжка на обучението за държавните висши училища. При пристъпване към законодателна промяна на модела на финансиране на висшето образование, това безспорно следва да е съвместен процес с държавните висши училища в страната.

		един студент по професионални направления и Постановление № 328 от 30 ноември 2015 г. за определяне на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението в държавните висши училища в зависимост от комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда и да положи усилия за въвличане на всички заинтересовани страни в процеса на създаване на нов, адекватен и релевантен на потребностите на българското висше образование модел за финансиране на висшите училища в Република България.		
30.	**Висше училище по телекомуникации и пощи**	Синхронизирането на посочените подзаконови нормативни актове (ПМС 162/2001 г. и ПМС 328/2015 г.)с чл. 91, ал. 2 от Закона за висшето образование, само по себе си е правилно действие по отношение механизма за финансиране на държавните висши училища и прилагането на процедурите по планиране и изпълнение на бюджета по смисъла на Закона за публичните финанси, Закона за Държавния бюджет на Република България за 2024 г. и подзаконовия нормативен акт, регламентиращ изпълнението на Държавния бюджет. Предложените поправки в ПМС № 162 от 2001 г. за определяне на диференцирани нормативи за издръжка на обучението на един студент по професионални направления несъмнено ще създадат условия за намаляване на дисбаланса по отношение финансирането на средствата за издръжка на обучението между отделните професионални направления и държавните висши училища, извършващи обучение в тези направления. От друга страна, предложените поправки в ПМС № 328 от 2015 г. за определяне на средствата от Държавния бюджет за издръжка на обучението в държавните висши училища в зависимост от комплексната оценка на качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда и по-специално в Методиката за определяне на коефициента на висше училище по професионално направление (Приложение № 2 към чл. 2 от същия нормативен акт) ще създаде по-голям дисбаланс от съществуващия към настоящия момент по отношение на финансирането със средства за издръжка на обучението на отделните професионални направления и на едно и също професионално направление, по което се извършва обучение в различни държавни висши училища. В конкретика подобна промяна в средата на бюджетната година е рискова и необоснована, защото бюджетите на държавните висши училища към началото на 2024 г. са формирани и въз основа на Методиката за определяне на коефициента на висше училище по професионално направление, който е част от формулата за изчисление на	Приема се частично	По отношение на предложенията за допълнителни промени в ПМС 328/2015 г. – същите ще бъдат подложени на обстоен анализ при подготовката на изменение на ПМС 328/2015 г. за 2025 г. За да бъдат настоящите предложения разгледани, анализирани и включени в сега предложеното изменение на постановлението, се изисква допълнително време, което на този етап (шест месеца след периода, за който следва да се осигурят средства за увеличение на възнагражденията на академичния състав) не е удачно да се забавя повече. При пристъпване към законодателна промяна на модела на

		средствата за издръжка на обучението. С предложения проект за изменение и допълнение за целите на изчислението на съставните части се използват същите данни, които са били база в подготовката на Бюджет 2024 г. в частта за определяне на бюджетните трансфери за държавните висши училища. Освен това се наблюдават и известни слабости в самата Методика, които предизвикват съмнения, че същата е създадена като математически апарат, чрез който целенасочено се влияе по точно определен начин върху определянето на средствата за издръжка на обучението като част от бюджетните трансфери на конкретни държавни висши училища. В Предварителната частична оценка на въздействието не са достатъчно аргументирани предложените поправки в ПМС № 328 от 2015 и по-специално в Методиката за определяне на коефициента на висше училище по професионално направление, което засилва посочените по-горе съмнения. Академичната общност на висшето училище изразява своето отрицателно становище по отношение оценката на въздействието по отделни съставни части на Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда, като се аргументираме със следното: > Предложеното изменение във формулата на Коефициента за акредитация, който се изчислява въз основа на Оценката за програмна акредитация (ОПА) предвижда увеличение на базовата стойност от 8,50 на 8,90. За посоченото от своя страна липсва мотив в представената Предварителната частична оценка на въздействието. В конкретика при промяната на настоящия коефициент, като се предвиди и тежестта на същия спрямо Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда, висшите училища получили Оценка за програмна акредитация по конкретно професионално направление под 9,16 ще получат стойност на Коефициента за акредитация под 1,00. Посоченото от своя страна оказва негативен ефект върху Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда. Необходимо е да се обоснове защо базовата стойност се увеличава от 8,50 на 8,90, тъй като освен висшите училища, които понастоящем имат Оценка от програмна акредитация по професионалните си направления под 8,50, ще бъдат засегнати още 21 държавни висши училища, получили оценка между 8,50 и 9,16 по 28 професионални направления. Предложените поправки в Коефициента за научни изследвания (Кни) предвиждат увеличение с единица на стойностите, от които се изважда		финансиране на висшето образование, министерството на образованието и науката ще покани за съвместна работа всички държавните висши училища в страната.

		Комплексната оценка за научни изследвания, формирана от индикаторите за научни изследвания и техните тежести по приложение № 1 и стойностите на индикаторите, определени по методологията на Рейтинговата система на висшите училища в Република България към 31 октомври на годината, предхождаща годината, за която се определят средствата (КОНИ). За конкретните професионални направления, попадащи в хипотезата на т. 3.1 от Методиката, във формулата се изменя числото „53" с числото „54", а за професионалните направления, попадащи в хипотезата на т. 3.3 се изменя числото 45 с числото „46". Най-съществената промяна, която се наблюдава при изчислението на настоящия коефициент е изменението на знаменателя от „200" на „80", при което се получава резултат с по-голяма абсолютна стойност (в сравнение с настоящите правила). В продължение на изчисленията последната трябва да се извади от и по този начин се получава абсолютна стойност на Коефициента за научни изследвания, която по елементарен математически начин автоматично се занижава. В Предварителната частична оценка на въздействието са пропуснати мотивите за изложените дотук промени, което буди съмнение в резултата, който настоящия коефициент цели да постигне, тъй като същият придобива подчертано негативен характер, приложен в изчисляването на Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда. Позитивното, което се наблюдава е стимулирането на конкретни висши училища с голямо общо количество на научната продукция, т.е. широкопрофилните висши училища съответно с по-голям брой на академичния състав. Друг момент, който се забелязва в Коефициента за научни изследвания е, че той отразява 28% от цялостната комплексна оценка на професионалното направление в съответното висше училище с изключения на висшите училища, обучаващи студенти в професионалните направления по изкуства. Посоченото отразява, че веднъж коефициентът се апробира при формиране на оценката по Рейтинговата система, като класации на ниво „Висше училище" и на ниво „Професионално направление", което е съществено при изчислението на представените по-долу коефициенти. Втори път, същият участва при формирането на Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда и трети път. Коефициентът за научни изследвания участва при формирането на Коефициента за първо място, който пък от своя страна се мултиплицира в		

		Коефициента за професионални направления с очакван бъдещ недостиг на пазара на труда. При предложеното изменение в изчисляването на Коефициента за реализация на пазара на труда (Крпт) също липсва аргументация в Предварителната частична оценка на въздействието. Наблюдава се съществена промяна на матрицата, формираща стойността на настоящия коефициент, която се мултиплицира в Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда. Предвидените поправки в матрицата предлагат още по-голямо разграничение в маргиналните стойности максималната се увеличава от 1,25 на 1,40, а минималната спада от 0,75 на 0,57. По този начин се планира още по-голям дисбаланс в стойностите на коефициента от 0,52 на 0,83 или с разлика от 0,31. Приложено в изчислението на Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда, се увеличава разликата във финансирането на средствата за издръжка на обучението между държавните висши училища, които осъществяват обучение в съответното професионално направление. Дискусионен е и моментът дали този коефициент следва да е съставна част на Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда, тъй като реализацията по призвание е субективен фактор, изразяващ желанието на всеки един завършващ студент за реализация по специалността, която завършва, или насочване към друга сфера от икономиката, била тя по-приоритетна откъм развитие и по-добре платена откъм реализация. - Като цяло Коефициента за първо място (К1м) притежава засилено дискриминационен характер при формирането на Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда. В потвърждение на посоченото излагаме следните аргументи: Първо, висшето училище, определено на първо място по конкретно професионално направление получава и най-голям брой точки по Рейтинговата система и съответно по-висок резултат по отношение на Коефициента за акредитация и Коефициента за научни изследвания; • Второ, настоящият коефициент се мултиплицира в изчисляването на резултата за Коефициента за професионално направление с очакван бъдещ		

		недостиг на пазара на труда (Кпнобн), което нарушава правилото "non bis in idem", при което заелото първо място висше училище, вследствие на неравностойно определените правила получава допълнителна подкрепа, която вече е калкулирана в компонентите, поради които е заел това първо място. По този начин той е стимулиран два пъти на едно и също основание. Обратното останалите висши училища, извършващи обучение в същото професионално направление са допълнително изкуствено отдалечени от него. В конкретика при изчислението на Коефициента за първо място, висшите училища, определени на първо място в Рейтинговата система по конкретни професионални направления могат да получат максимална абсолютна стойност от 1,656. Посоченото, мултиплицирано в Коефициенти за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда, при равни други условия (т.е. всички останали компоненти на Kij да са със стойност 1,00) означава, че конкретното висше училище може да получи Коефициент за комплексна оценка с 65% повече от неговите конкуренти по отношение на финансирането със средства за издръжка на обучението в това професионално направление. Също така не е ясно аргументирано разграничението между т. 5.3.2 от Методиката, при което дадени висши училища получават абсолютна стойност на коефициента от 1,38 за първото си място, а останалите, които попадат в хипотезата на т. 5.3.1 от Методиката получават стойност от 1,15 за първото си място в съответното професионално направление. При Коефициента за професионално направление с очакван бъдещ недостиг (Кпнобн) най-голямо влияние оказва дали конкретното професионално направление е определено като приоритетно или не, както и дали висшето училище, извършващо обучение в това професионално направление е определено на първо място или не е. Тук най-съществено е видимо нарушението на правилото "non bis in idem". Определените за „неприоритетни професионални направления получават базова стойност на коефициента от 1,00, т. е. върху тях същият не оказва никакво въздействие. От друга страна, определените за приоритетни професионални направления могат да получат както положителен, така и отрицателен ефект от настоящия коефициент, мултиплициран в Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с		

		потребностите на пазара на труда, в зависимост от това какви резултати са постигнали по отношение на план-приема си по специалностите от същите професионални направления. Като цяло Коефициента за професионално направление, което не е определено като приоритетно и в което се обучават повече от половината от общия средноприравнен брой учащи във ВУ (Кпнппу) прави впечатление, че стимулира конкретни професионални направления, по които се обучават студенти от конкретни висши училища. Той мотивира определените като неприоритетни професионални направления, като в предложеното изменение се предвижда увеличение. в Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда със стойности между 1,15 и 1,55, които оказват значително въздействие. Също така, този коефициент дава възможност на конкретни висши училища да планират приема на студенти по начин, който ще им осигури изкуствено завишаване на Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда и съответно получаване на повече средства за издръжка на обучението в професионалното направление. В тази част също липсва ясна аргументация от страна на Предварителната частична оценка на въздействието и прецизиране наличието на този коефициент в Методиката за определяне на коефициента на висше училище по професионално направление. В Коефициента за професионално направление с намаляваш прием (Кпннп) като цяло не е отчетен фактора Демографска криза и същият засилва дисбаланса по релацията „Висше училище в София - Висше училище в останалите населени места от страната". Съществено значение има и фактът, че този коефициент се прилага само за професионалните направления, определени като приоритетни. Предвид последното се обосновава и аргументът, че с прилагането на настоящия коефициент се засилва и дисбалансът между „приоритетните" и „неприоритетните" професионални направления и същият може да бъде тълкуван като дискриминационен признак. С предложените изменения в изчисляването на изброените по-горе коефициенти, които са съставни части на Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда, формиран като произведение между тях, се наблюдава необосновано увеличаване в диапазона между маргиналните стойности максималната		

		стойност се увеличава, а минималната стойност бележи още по-голям спад. Това от своя страна води до още по-голям дисбаланс при финансирането със средства за издръжка на обучението на едно професионално направление, в което се обучават студенти в различни висши училища. За да бъде постигнат баланс при формиране на средствата за издръжка на обучението за професионалните направления в държавните висши училища следва да се прецизират съставните части на Коефициента за комплексна оценка на качеството в съответствие с потребностите на пазара на труда. Академичната общност на Висшето училище по телекомуникации пощи изразява настоящото становище и призовава за по-задълбочен анализ, при който да се избегнат посочените по-горе слабости и привеждането на Методиката за определяне на коефициента на висше училище по професионално направление в съответствие със заложените цели и дейности в Стратегията за развитие на висшето образование и Република България 2021 2030 година и по-специално при дефинирането на отделни професионални направления за изследователски, образователни и професионални висши училища и законовото им регламентиране по отношение на изискванията, финансирането, акредитацията и други съществени елементи, засягащи дейността им. Изразяваме готовност за формиране на предложения по привеждане на Методиката за определяне на коефициента на висше училище по професионално направление в съответствие с чл. 91, ал. 2 от Закона за висшето образование, заложените цели и дейности в Стратегията за развитие на висшето образование в Република България 2021 - 2030 година и Оперативния план по нейното изпълнение.		